МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТВАРИННИЦТВА ТА ПРОДОВОЛЬСТВА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

_____Олександр ГАЛИЧ

«_____»_____20___р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

освітньо-професійна програма Водні біоресурси та аквакультура

спеціальність Н5 Водні біоресурси та аквакультура

галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

ПОЛТАВА 2026

Наскрізна програма практики для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» спеціальності Н5 Водні біоресурси та аквакультура першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Мова викладання державна

Розробники:
Анатолій ПОЛІЩУК, завідувач кафедри технології переробки продукції тваринництва, д. с.-г. н., професор;
Марія ІЛЬЧЕНКО, завідувач кафедри біології продуктивності тварин імені академіка О. В. Квасницьког, к.с.-г.н., старший дослідник;
Лариса КУЗЬМЕНКО, професор кафедри біології продуктивності тварин імені академіка О.В. Квасницького, к.с.-г.н., доцент;
Богдан ШАФЕРІВСЬКИЙ, доцент кафедри біології продуктивності тварин імені академіка О.В. Квасницького, к.с.-г.н., доцент;
Оксана КУЛИНИЧ, начальник Управління Державного агентства з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм у Полтавській області;
Артем КОЛОМІЄЦЬ, здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП Водні біоресурси та аквакультура, спеціальності Н5 Водні біоресурси та аквакультура.

Гарант освітньої програми «Водні біоресурси та аквакультура»
«28» вересня 2026 року _____ Анатолій ПОЛІЩУК

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри технології виробництва продукції тваринництва
Протокол «28» вересня 2026 року № 1.

Завідувач кафедри технології виробництва
продукції тваринництва _____ Анатолій ПОЛІЩУК

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності «Водні біоресурси та аквакультура»
Протокол «01» вересня 2026 року № 1

Голова ради з якості вищої освіти
спеціальності «Водні біоресурси
та аквакультура» _____ Марія ІЛЬЧЕНКО

© ПДАУ, 2026

ВСТУП

Наскрізна програма практики розробляється згідно освітньо-професійної програми Водні біоресурси та аквакультура і навчального плану підготовки студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності H5 Водні біоресурси та аквакультура.

Метою практики є: набуття здобувачами фахових компетентностей, на основі отриманих в Університеті теоретичних знань, для прийняття самостійних рішень у виробничих умовах;

- оволодіння здобувачами сучасними методами, навичками, вміннями та формами організації праці у сфері їх професійної діяльності;
- виховання потреби систематично поповнювати свої знання та застосовувати їх в майбутній професійній діяльності.

Завдання практики:

- закріплення теоретичних знань та формування навичок прийняття самостійних рішень на певних ділянках роботи (або з конкретних питань) у виробничих умовах;
- освоєння сучасних технологій виробничих процесів та збір фактичного матеріалу для виконання звіту і написання кваліфікаційної роботи.

Проходження практики сприяє формуванню компетентностей:

інтегральна компетентність

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі водних біоресурсів та аквакультури або у процесі навчання, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов, і передбачає застосування теорій і методів біології та прикладних наук

загальних:

- ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 8. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 10. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

- ЗК 12. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

фахових:

- ФК 1. Здатність аналізувати умови водного середовища природного походження, у тому числі антропогенні впливи з погляду фундаментальних принципів і знань водних біоресурсів та аквакультури.
- ФК 2. Здатність досліджувати біохімічні, гідробіологічні, гідрохімічні, генетичні та інші зміни об'єктів водних біоресурсів та аквакультури і середовища їх існування.
- ФК 3. Здатність класифікувати риб, вивчати морфологію, біологію рибоподібних і риб.
- ФК 5. Здатність використовувати математичні та числові методи, що їх застосовують у біології, гідротехніці та проектуванні.
- ФК 6. Здатність використовувати загальне та спеціалізоване програмне забезпечення для проведення гідробіологічних, біохімічних, іхтіологічних, генетичних, селекційних, рибницьких досліджень.
- ФК 7. Здатність виявляти вплив гідрохімічного та гідробіологічного параметрів водного середовища на фізіологічний стан водних живих організмів.
- ФК 8.Здатність виконувати іхтіопатологічні, гідрохімічні, гідробіологічні дослідження з метою діагностики хвороб риб, оцінювання їх перебігу, ефективності лікування та профілактики.
- ФК 9. Здатність сприймати нові знання в галузі водних біоресурсів та аквакультури та інтегрувати їх з наявними.
- ФК 10. Здатність виконувати експерименти з об'єктами водних біоресурсів та аквакультури незалежно, а також описувати, аналізувати та критично оцінювати експериментальні дані.
- ФК 11. Здатність оцінювати технології вирощування водних об'єктів, знаряддя лову та знаходити рішення, що відповідають поставленим цілям і наявним обмеженням.
- ФК 12. Здатність здійснювати технологічні процеси, забезпечення матеріально-технічними, трудовими, інформаційними і фінансовими ресурсами.
- ФК 13. Здатність аналізувати господарську діяльність, проводити облік матеріальних цінностей, основних засобів, реалізацію продукції аквакультури.
- ФК 14. Здатність складати кошториси та оцінювати економічну ефективність проектів, управляти рибогосподарськими колективами, планувати виробництво та реалізацію продукції аквакультури.
- ФК 15. Здатність здійснювати контроль у галузі охорони, використання і відтворення водних біоресурсів.

- ФК 16. Здатність впроваджувати у виробництво технології переробки гідробіонтів на основі розуміння сутності перетворень основних компонентів сировини впродовж технологічного процесу.

Програмні результати навчання:

- ПРН 1. Володіти вільно державною мовою, зокрема спеціальною термінологію, вільно спілкуватися усно і письмово з професійних питань.
- ПРН 2. Знати історію України та її культуру, процеси незалежності, територіальну цілісність та демократичний устрій України.
- ПРН 3. Знати іноземну мову, зокрема вільно спілкуватися усно і письмово з професійних питань.
- ПРН 4. Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.
- ПРН 5. Знати та розуміти основи рибництва: в гідробіології, гідрохімії, біофізиці, іхтіології, біохімії та фізіології гідробіонтів,
генетиці, розведенні та селекції риб, рибальстві, гідротехніці, іхтіопатології, аквакультурі природних та штучних водойм на відповідному рівні для основних видів професійної діяльності.
- ПРН 6. Використовувати інструменти демократичної правової держави в професійній та громадській діяльності.
- ПРН 7. Використовувати знання і розуміння хімічного складу та класифікації природних вод, температурного режиму водойм, окиснюваності води, pH, вмісту біогенних речовин, методів впливу на хімічний склад та газовий режим води природних і штучних водойм, використання природних вод і процесів самоочищення водойм під час вирощування об'єктів водних біоресурсів та аквакультури.
- ПРН 8. Використовувати знання і розуміння біотопів водойм, життєвих форм гідробіонтів, впливу факторів на водні організми, їх життєдіяльність, популяції гідробіонтів та гідробіоценози, гідроекосистем, гідробіології морів, океанів, континентальних водойм під час вирощування об'єктів водних біоресурсів та аквакультури.
- ПРН 9. Використовувати знання і розуміння походження та будови, способів життя, поширення рибоподібних і риб, принципів і методів систематики, біологічних особливостей рибоподібних і риб під час вирощування об'єктів водних біоресурсів та аквакультури.
- ПРН 10. Застосовувати навички виконання експериментів для перевірки гіпотез та дослідження явищ, що відбуваються у водних біоресурсах та аквакультурі, біофізичних закономірностей.
- ПРН 11. Знати основні історичні етапи розвитку предметної області.
- ПРН 12. Збирати та аналізувати дані, включаючи аналіз помилок та

критичне оцінювання отриманих результатів спеціальності водні біоресурси та аквакультура.

- ПРН 13. Знати та розуміти елементи рибництва (гідроекології, гідротехніки з основами проектування рибницьких підприємств, генетики, розведення та селекції, годівлі риб, іхтіопатології, економіки рибницьких підприємств).
- ПРН 14. Знати та розуміти сучасні водні біоресурси та аквакультуру (фізіологію та біохімію гідробіонтів, рибальство, аквакультуру природних та штучних водойм, марикультуру, акліматизацію гідробіонтів) на рівні відповідно до сучасного стану розвитку водних біоресурсів та аквакультури.
- ПРН 15. Розуміти зв'язки водних біоресурсів та аквакультури із зоологією, хімією, біологією, фізикою, механікою, електронікою та іншими науками.
- ПРН 16. Мати передові знання та навички в одному чи декількох з таких напрямів: гідрохімії, гідробіології, біофізики, біохімії, фізіології гідробіонтів, загальної іхтіології, спеціальної іхтіології, розведення та селекції риб, генетики риб, годівлі риб, марикультури, онтогенезу риб.
- ПРН 17. Виконувати комп'ютерні обчислення, що мають відношення до гідробіології, гідрохімії, іхтіології, вирощування та вилову водних біоресурсів та аквакультури, використовуючи належне програмне забезпечення.
- ПРН 18. Аналізувати результати досліджень гідрологічних, гідрохімічних і гідробіологічних та іхтіологічних показників водойм, фізіолого-біохімічний, іхтіопатологічний стан гідробіонтів, оцінювати значимість показників.
- ПРН 19. Здійснювати контроль у галузі охорони, використання і відтворення водних біоресурсів.
- ПРН 20. Володіти науковими основами технологічних процесів харчових виробництв та знати закономірності перетворень основних компонентів сировини з гідробіонтів під час технологічного перероблення.
- ПРН 21. Застосовувати закони економіки, організації та планування діяльності рибогосподарських підприємств.
- ПРН 22. Вести здоровий спосіб життя, володіти знаннями безпечної життєдіяльності й охорони праці для реалізації професійних завдань.

1. ОПИС ПРАКТИК

Навчальним планом підготовки студентів освітньо-професійної програми Водні біоресурси та аквакультура першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності H5 Водні біоресурси та аквакультура 2026 року набору та передбачені наступні види практик (табл. 1).

Таблиця 1

Види, назви і обсяги практик студентів освітньо-професійної програми Водні біоресурси та аквакультура першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності H5 Водні біоресурси та аквакультура

№ з/п	Назва практики	Семестр	Обсяг практики	
			кредитів ЄКТС	годин
Навчальна практика				
1.	Вступ до фаху	2	4,5	135
2.	Комплексна навчальна практика	4	9,0	270
Виробнича практика				
4.	Комплексна технологічна	6	6,0	180
Переддипломна практика				
5.	Переддипломна практика	8	6,0	180

1.1. Навчальна практика «Вступ до фаху»

Метою навчальної практики «Вступ до фаху» є отримання первинних професійних умінь та формування фахових компетентностей з дисциплін професійної підготовки здобувачами вищої освіти за освітньо-професійною програмою Водні біоресурси та аквакультура спеціальності H5 Водні біоресурси та аквакультура; ознайомлення з основними положеннями щодо організації вищої освіти в Україні, організації навчального та виховного процесу в університеті, змістом, характером та сферою майбутньої професійної діяльності, досвідом та особливостями діяльності підприємств, установ та організації.

Завдання навчальної практики «Вступ до фаху» ознайомлення із сучасними методами, формами, засобами майбутньої професійної діяльності, її організації, формування професійних умінь і навичок.

- ознайомлення зі змістом та завданнями дисциплін загальної та професійної підготовки бакалавра з водних біоресурсів та аквакультури;
- ознайомлення з фаховими компетентностями, які повинен мати фахівець з водних біоресурсів та аквакультури, необхідними практичними вміннями та навичками;
- ознайомлення з особливостями організації навчальної, самостійної і виховної роботи у ПДАУ, на факультеті та кафедрі, яка відповідає за реалізацію освітньої програми;
- ознайомлення зі змістом навчального плану підготовки фахівців, структурою, послідовністю і взаємозв'язком між дисциплінами;

- значення виробничої та переддипломної практик у забезпеченні ґрунтовних практичних умінь і навичок у підготовці фахівця;
- ознайомлення зі сферою їх майбутньої професійної діяльності, переліком основних типів підприємств;
- ознайомлення із змістом освітньо-професійної програми Водні біоресурси та аквакультура першого (бакалаврського) рівня вищої освіти;
- ознайомлення здобувачів вищої освіти із загальними поняттями щодо виробництва і вирощування водних біоресурсів та аквакультури ;
- ознайомлення із технологічними процесами виробництва та вирощування об'єктів водних біоресурсів та аквакультури;
- ознайомлення з досягненнями аграрної науки та організацією науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти;
- ознайомлення з інформаційними базами даних та правилами їх використання.

Проходження навчальної практики «Вступ до фаху» сприяє формуванню:

компетентностей:

інтегральна компетентність

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі водних біоресурсів та аквакультури або у процесі навчання, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов, і передбачає застосування теорій і методів біології та прикладних наук.

загальних:

- ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 8. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 10. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

фахових:

- ФК 1. Здатність аналізувати умови водного середовища природного походження, у тому числі антропогенні впливи з погляду фундаментальних принципів і знань водних біоресурсів та аквакультури.
- ФК 3. Здатність класифікувати риб, вивчати морфологію, біологію рибоподібних і риб.
- ФК 9. Здатність сприймати нові знання в галузі водних біоресурсів та аквакультури та інтегрувати їх з наявними.

програмних результатів навчання:

- ПРН 9. Використовувати знання і розуміння походження та будови, способів життя, поширення рибоподібних і риб, принципів і методів систематики, біологічних особливостей рибоподібних і риб під час вирощування об'єктів водних біоресурсів та аквакультури.
- ПРН 15. Розуміти зв'язки водних біоресурсів та аквакультури із

зоологією, хімією, біологією, фізикою, механікою, електронікою та іншими науками.

- ПРН 16. Мати передові знання та навички в одному чи декількох з таких напрямів: гідрохімії, гідробіології, біофізики, біохімії, фізіології гідробіонтів, загальної іхтіології, спеціальної іхтіології, розведення та селекції риб, генетики риб, годівлі риб, марикультури, онтогенезу риб.
- ПРН 17. Виконувати комп'ютерні обчислення, що мають відношення до гідробіології, гідрохімії, іхтіології, вирощування та вилову водних біоресурсів та аквакультури, використовуючи належне програмне забезпечення.
- ПРН 22. Вести здоровий спосіб життя, володіти знаннями безпечної життєдіяльності й охорони праці для реалізації професійних завдань.

1.2. Комплексна навчальна практика

Метою навчальної практики «Комплексна навчальна практика» є ознайомлення з процесами виробництва та вирощування об'єктів водних біоресурсів та аквакультури; набуття практичних навичок щодо розв'язання складних спеціалізованих задач та практичних проблем з виробництва і вирощування водних біоресурсів та аквакультури.

Мета навчальної практики реалізується у процесі опанування здобувачами вищої освіти тематичних блоків (табл.2).

Таблиця 2

Тематичні блоки навчальної практики «Комплексна навчальна практика» здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Водні біоресурси та аквакультура (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності Н5 Водні біоресурси та аквакультура

Тематичний блок навчальної практики	Обсяг тематичного блоку, годин		Назва кафедри, яка здійснюватиме керівництво тематичним блоком
	кредитів ЄКТС	годин	
Аквакультура природних водойм	4,5	135	Біології продуктивності тварин ім. академіка О.В. Квасницького
Аквакультура штучних водойм	4,5	135	Технології виробництва продукції тваринництва
Разом	9	270	

Завдання начальної практики **«Комплексна навчальна практика»** відповідає тематичним блокам:

Тематичний блок «Аквакультура природних водойм»:

- оволодіння знаннями щодо технологічних вимог до використання природних водойм у рибогосподарських цілях;
- вивчення технологічних прийомів спрямованих на формування промислової іхтіофауни;
- оволодіння методами культивування гідробіонтів в умовах

природних водойм;

- розробка методів інтенсифікації аквакультури у природних водоймах.

Тематичний блок «Аквакультура штучних водойм»:

-оволодіння методикою штучного відтворення різних видів риб;

- створення оптимальних умов для штучного відтворення рибних запасів та збереження біорізноманіття;

- оволодіння практичними методами польових і лабораторних досліджень і технології в аквакультурі та водних біоресурсах;

- закріплення теоретичних знань практичними навичками в роботі ставових рибницьких господарств.

Проходження навчальної практики «Комплексна навчальна практика» сприяє формуванню:

компетентностей:

інтегральна компетентність

- ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з технології виробництва і переробки продукції тваринництва або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів зооінженерії і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальних:

- ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 8. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 10. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

фахових:

- ФК 2. Здатність досліджувати біохімічні, гідробіологічні, гідрохімічні, генетичні та інші зміни об'єктів водних біоресурсів та аквакультури і середовища їх існування.
- ФК 5. Здатність використовувати математичні та числові методи, що їх застосовують у біології, гідротехніці та проектуванні.
- ФК 6. Здатність використовувати загальне та спеціалізоване програмне забезпечення для проведення гідробіологічних, біохімічних, іхтіологічних, генетичних, селекційних, рибницьких досліджень.
- ФК 7. Здатність виявляти вплив гідрохімічного та гідробіологічного параметрів водного середовища на фізіологічний стан водних живих організмів.
- ФК 8. Здатність виконувати іхтіопатологічні, гідрохімічні, гідробіологічні дослідження з метою діагностики хвороб риб, оцінювання їх перебігу, ефективності лікування та профілактики.
- ФК 9. Здатність сприймати нові знання в галузі водних біоресурсів та аквакультури та інтегрувати їх з наявними.

програмних результатів навчання:

- ПРН 4. Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.
- ПРН 8. Використовувати знання і розуміння біотопів водойм, життєвих форм гідробіонтів, впливу факторів на водні організми, їх життєдіяльність, популяції гідробіонтів та гідробіоценози, гідроекосистем, гідробіології морів, океанів, континентальних водойм під час вирощування об'єктів водних біоресурсів та аквакультури.
- ПРН 9. Використовувати знання і розуміння походження та будови, способів життя, поширення рибоподібних і риб, принципів і методів систематики, біологічних особливостей рибоподібних і риб під час вирощування об'єктів водних біоресурсів та аквакультури.
- ПРН 15. Розуміти зв'язки водних біоресурсів та аквакультури із зоологією, хімією, біологією, фізикою, механікою, електронікою та іншими науками.
- ПРН 16. Мати передові знання та навички в одному чи декількох з таких напрямів: гідрохімії, гідробіології, біофізики, біохімії, фізіології гідробіонтів, загальної іхтіології, спеціальної іхтіології, розведення та селекції риб, генетики риб, годівлі риб, марикультури, онтогенезу риб.
- ПРН 17. Виконувати комп'ютерні обчислення, що мають відношення до гідробіології, гідрохімії, іхтіології, вирощування та вилову водних біоресурсів та аквакультури, використовуючи належне програмне забезпечення.
- ПРН 22. Вести здоровий спосіб життя, володіти знаннями безпечної життєдіяльності й охорони праці для реалізації професійних завдань.

1.3. Виробнича практика «Комплексна технологічна»

Метою виробничої практики «Комплексна технологічна» є оволодіння сучасними методами, формами професійної діяльності; формування професійних умінь і навичок, необхідних для самостійного вирішення завдань в умовах виробництва; набуття та поглиблення практичних знань та навичок з використання сучасних технологій в галузі водних біоресурсів та аквакультури.

Завдання виробничої практики «Комплексна технологічна»:

- закріплення та поглиблення знань, отриманих в процесі вивчення навчальних дисциплін професійної підготовки;
- набуття вмінь використовувати професійні знання в галузі водних біоресурсів та аквакультури;
- опанування сучасними прийомами, методами та знаряддями праці в галузі водних біоресурсів та аквакультури;
- виховання у здобувачів вищої освіти потреби поповнювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності;
- набуття вмінь збирати та опрацьовувати фактичний матеріал для виконання наукових робіт.

Проходження виробничої практики «Комплексна технологічна» сприяє формуванню:

компетентностей:

інтегральна компетентність

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі водних біоресурсів та аквакультури або у процесі навчання, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов, і передбачає застосування теорій і методів біології та прикладних наук.

загальних:

- ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 8. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

фахових:

-ФК 9. Здатність сприймати нові знання в галузі водних біоресурсів та аквакультури та інтегрувати їх з наявними.

-ФК 10. Здатність виконувати експерименти з об'єктами водних біоресурсів та аквакультури незалежно, а також описувати, аналізувати та критично оцінювати експериментальні дані.

-ФК 11. Здатність оцінювати технології вирощування водних об'єктів, знаряддя лову та знаходити рішення, що відповідають поставленим цілям і наявним обмеженням.

-ФК 12. Здатність здійснювати технологічні процеси, забезпечення матеріально-технічними, трудовими, інформаційними і фінансовими ресурсами.

програмних результатів навчання:

-ПРН 4. Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.

-ПРН 6. Використовувати інструменти демократичної правової держави в професійній та громадській діяльності.
-ПРН 7. Використовувати знання і розуміння хімічного складу та класифікації природних вод, температурного режиму водойм, окиснюваності води, pH, вмісту біогенних речовин, методів впливу на хімічний склад та газовий режим води природних і штучних водойм, використання природних вод і процесів самоочищення водойм під час вирощування об'єктів водних біоресурсів та аквакультури.
-ПРН 8. Використовувати знання і розуміння біотопів водойм, життєвих форм гідробіонтів, впливу факторів на водні організми, їх життєдіяльність, популяції гідробіонтів та гідробіоценози, гідроекосистем, гідробіології морів, океанів, континентальних водойм під час вирощування об'єктів водних біоресурсів та аквакультури.
-ПРН 9. Використовувати знання і розуміння походження та будови, способів життя, поширення рибоподібних і риб, принципів і методів систематики, біологічних особливостей рибоподібних і риб під час вирощування об'єктів водних біоресурсів та аквакультури.
-ПРН 10. Застосовувати навички виконання експериментів для перевірки гіпотез та дослідження явищ, що відбуваються у водних біоресурсах та аквакультурі, біофізичних закономірностей.
-ПРН 12. Збирати та аналізувати дані, включаючи аналіз помилок та критичне оцінювання отриманих результатів спеціальності водні біоресурси та аквакультура.
-ПРН 13. Знати та розуміти елементи рибництва (гідроекології, гідротехніки з основами проектування рибницьких підприємств, генетики, розведення та селекції, годівлі риб, іхтіопатології, економіки рибницьких підприємств).
-ПРН 14. Знати та розуміти сучасні водні біоресурси та аквакультуру (фізіологію та біохімію гідробіонтів, рибальство, аквакультуру природних та штучних водойм, марикультуру, акліматизацію гідробіонтів) на рівні відповідно до сучасного стану розвитку водних біоресурсів та аквакультури.
-ПРН 15. Розуміти зв'язки водних біоресурсів та аквакультури із зоологією, хімією, біологією, фізикою, механікою, електронікою та іншими науками.
-ПРН 16. Мати передові знання та навички в одному чи декількох з таких напрямів: гідрохімії, гідробіології, біофізики, біохімії, фізіології гідробіонтів, загальної іхтіології, спеціальної іхтіології, розведення та селекції риб, генетики риб, годівлі риб, марикультури, онтогенезу риб.
-ПРН 17. Виконувати комп'ютерні обчислення, що мають відношення до гідробіології, гідрохімії, іхтіології, вирощування та вилову водних біоресурсів та аквакультури, використовуючи належне програмне забезпечення.
-ПРН 20. Володіти науковими основами технологічних процесів харчових

виробництв та знати закономірності перетворень основних компонентів сировини з гідробіонтів під час технологічного перероблення.
-ПРН 22. Вести здоровий спосіб життя, володіти знаннями безпечної життєдіяльності й охорони праці для реалізації професійних завдань.

1.4. Переддипломна практика

Метою переддипломної практики є закріплення отриманих знань щодо сучасних методів та форм професійної діяльності; формування професійних умінь і навичок, необхідних для самостійного вирішення завдань в умовах виробництва; набуття та поглиблення необхідних практичних знань та навичок з використання сучасних технологій у галузі водних біоресурсів та аквакультури; збір інформації та виконання досліджень в галузі аквакультури, використання, охорони і відтворення водних біоресурсів для виконання кваліфікаційної роботи.

Завдання переддипломної практики:

- закріплення та поглиблення знань, отриманих в процесі вивчення навчальних дисциплін професійної підготовки;
- набуття вмінь використовувати професійні знання в галузі водних біоресурсів та аквакультури;
- опанування сучасними прийомами, методами та знаряддями праці в галузі водних біоресурсів та аквакультури;
- виховання у здобувачів вищої освіти потреби поповнювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності;
- набуття вмінь збирати та опрацьовувати фактичний матеріал для виконання наукових робіт.

Проходження переддипломної практики сприяє формуванню: компетентностей:

інтегральна компетентність

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі водних біоресурсів та аквакультури або у процесі навчання, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов, і передбачає застосування теорій і методів біології та прикладних наук.

загальних:

- ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та

закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 8. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 10. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

фахових:

-ФК 9. Здатність сприймати нові знання в галузі водних біоресурсів та аквакультури та інтегрувати їх з наявними.

-ФК 10. Здатність виконувати експерименти з об'єктами водних біоресурсів та аквакультури незалежно, а також описувати, аналізувати та критично оцінювати експериментальні дані.

-ФК 11. Здатність оцінювати технології вирощування водних об'єктів, знаряддя лову та знаходити рішення, що відповідають поставленим цілям і наявним обмеженням.

-ФК 12. Здатність здійснювати технологічні процеси, забезпечення матеріально-технічними, трудовими, інформаційними і фінансовими ресурсами.

-ФК 13. Здатність аналізувати господарську діяльність, проводити облік матеріальних цінностей, основних засобів, реалізацію продукції аквакультури.

-ФК 14. Здатність складати кошториси та оцінювати економічну ефективність проектів, управляти рибогосподарськими колективами, планувати виробництво та реалізацію продукції аквакультури.

-ФК 15. Здатність здійснювати контроль у галузі охорони, використання і відтворення водних біоресурсів.

-ФК 16. Здатність впроваджувати у виробництво технології переробки гідробіонтів на основі розуміння сутності перетворень основних компонентів сировини впродовж технологічного процесу.

програмних результатів навчання:

ПРН 4. Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.

-ПРН 6. Використовувати інструменти демократичної правової держави в професійній та громадській діяльності.

-ПРН 7. Використовувати знання і розуміння хімічного складу та класифікації природних вод, температурного режиму водойм,

окиснюваності води, pH, вмісту біогенних речовин, методів впливу на хімічний склад та газовий режим води природних і штучних водойм, використання природних вод і процесів самоочищення водойм під час вирощування об'єктів водних біоресурсів та аквакультури.

-ПРН 8. Використовувати знання і розуміння біотопів водойм, життєвих форм гідробіонтів, впливу факторів на водні організми, їх життєдіяльність, популяції гідробіонтів та гідробіоценози, гідроекосистем, гідробіології морів, океанів, континентальних водойм під час вирощування об'єктів водних біоресурсів та аквакультури.

-ПРН 9. Використовувати знання і розуміння походження та будови, способів життя, поширення рибоподібних і риб, принципів і методів систематики, біологічних особливостей рибоподібних і риб під час вирощування об'єктів водних біоресурсів та аквакультури.

-ПРН 10. Застосовувати навички виконання експериментів для перевірки гіпотез та дослідження явищ, що відбуваються у водних біоресурсах та аквакультурі, біофізичних закономірностей.

-ПРН 12. Збирати та аналізувати дані, включаючи аналіз помилок та критичне оцінювання отриманих результатів спеціальності водні біоресурси та аквакультура.

-ПРН 13. Знати та розуміти елементи рибництва (гідроекології, гідротехніки з основами проектування рибницьких підприємств, генетики, розведення та селекції, годівлі риб, іхтіопатології, економіки рибницьких підприємств).

-ПРН 14. Знати та розуміти сучасні водні біоресурси та аквакультуру (фізіологію та біохімію гідробіонтів, рибальство, аквакультуру природних та штучних водойм, марикультуру, акліматизацію гідробіонтів) на рівні відповідно до сучасного стану розвитку водних біоресурсів та аквакультури.

-ПРН 15. Розуміти зв'язки водних біоресурсів та аквакультури із зоологією, хімією, біологією, фізикою, механікою, електронікою та іншими науками.

-ПРН 16. Мати передові знання та навички в одному чи декількох з таких напрямів: гідрохімії, гідробіології, біофізики, біохімії, фізіології гідробіонтів, загальної іхтіології, спеціальної іхтіології, розведення та селекції риб, генетики риб, годівлі риб, марикультури, онтогенезу риб.

-ПРН 17. Виконувати комп'ютерні обчислення, що мають відношення до гідробіології, гідрохімії, іхтіології, вирощування та вилову водних біоресурсів та аквакультури, використовуючи належне програмне забезпечення.

-ПРН 20. Володіти науковими основами технологічних процесів харчових виробництв та знати закономірності перетворень основних компонентів сировини з гідробіонтів під час технологічного перероблення.

-ПРН 22. Вести здоровий спосіб життя, володіти знаннями безпечної життєдіяльності й охорони праці для реалізації професійних завдань.

2. ЗМІСТ ПРАКТИК

2.1. Навчальна практика «Вступ до фаху»

Тема 1. Історія, сьогодення і майбутнє Полтавського державного аграрного університету. Історія відкриття вищого аграрного закладу на Полтавщині. Довоєнний період в історії Полтавського сільськогосподарського інституту. Сьогодення і майбутнє Полтавського держаного аграрного університету.

Тема 2. Особливості, організація навчального і виховного процесу в ПДАУ. Місце ПДАУ у системі вищої освіти та підготовки кадрів закладами вищої освіти для розбудови України. Загальні відомості про ПДАУ. Статут ПДАУ. Правила внутрішнього трудового розпорядку ПДАУ. Основні структурні підрозділи університету. Органи самоврядування студентів у ПДАУ: роль в організації навчального процесу, побуту та відпочинку.

Тема 3. Значення професії: зміст, характер та сфера майбутньої професійної діяльності. Поняття професії. Поняття професійної етики. Особливості професійної управлінської діяльності.

Тема 4. Ознайомлення із загальними поняттями щодо виробництва і вирощування водних біоресурсів та аквакультури. Вивчення складових та сучасного стану водних біоресурсів та основних об'єктів їх утворення.

Тема 5. Сучасний стан водних біоресурсів та основних об'єктів їх утворення. Історія розвитку рибальства й аквакультури. Риби і інші гідробіонти як об'єкти аквакультури.

Тема 6. Організація роботи державних структур управління та охорони рибних запасів України. Стан головних водойм регіону, їх стан, напрями роботи, щодо різноманіття іхтіофауни. Ознайомлення з інформаційними базами даних та правилами їх використання.

Тема 7. Ознайомлення із технологічними процесами виробництва та вирощування об'єктів водних біоресурсів та аквакультури. Технологія виробництва риби в ставових, садкових та змішаних господарствах. Годівля об'єктів вирощування в тепловодних і холодноводних господарствах. Ефективність годівлі риб.

Тема 8. Основні об'єкти вирощування в аквакультурі. Риба та інші гідробіонти як об'єкти прісноводної аквакультури. Ставове рибне господарство, типи господарств, їх структура, об'єкти і технології вирощування, заходи інтенсифікації.

Тема 9. Визначення видової належності різних видів риб за допомогою визначників. Робота з визначниками по встановленню систематичних категорій риб. Визначення різних таксонів сучасних рибоподібних і риб.

Тема 10. Заходи профілактики в рибогосподарському підприємстві. Рибоводно-технологічні та ветеринарно санітарні заходи. Заходи інтенсифікації.

Тема 11. Кафедра, яка відповідає за реалізацію освітньої програми та її

роль в підготовці фахівців.
Формування професійних компетентностей випускника. Практична підготовка студентів. Організація та проведення практик. Державний іспит, випускна кваліфікаційна робота. Науково- дослідна діяльність студентів.

Тема 12. Сучасні технології у галузі водних біоресурсів та аквакультури.
Основні об'єкти відтворення та вирощування в ставових, садкових, індустріальних господарствах. Технології у галузі водних біоресурсів та аквакультури.

Тема 13. Техніка безпеки та поведінки на водоймах. Проведення інструктажу з техніки безпеки. Ознайомлення з різними типами водойм. Відтворення та раціональне використання водних екосистем.

Тема 14. Гідробіологічні дослідження водойм. Вивчення біорізноманіття й кількісних показників населення водойм для розуміння функціонування водних екосистем. Основні методи відбору гідробіологічних проб у водоймах. Вплив діяльності людини на водні екосистеми.

Тема 15. Дослідження водойми. Збір інформації про водойму. Визначення загальної морфометричної характеристики, прозорості води, температури, вмісту розчиненого у воді кисню. Визначення ступеня заростання озера макрофітами та їх екологічні групи.

Тема 16. Освоєння основ дослідження водойм та їх населення. Відбір проб фітопланктон, зоопланктону. Використання гідробіологічних приладів в умовах водойми. Відбір проб донного населення. Камеральне опрацювання відібраних гідробіологічних проб.

Тема 17. Проведення морфометричних промірів деяких видів риб. Їх адаптація та вплив на місцеву екосистему. Пристосування цих риб до умов середовища.

Тема 18. Вивчення біологічних особливостей іхтіофауни. Дослідження зовнішніх ознак риб (форма тіла, місце розташування та будова плавців, положення рота, особливості покривів і забарвлення). Роль видів риб в харчовому ланцюзі та його взаємодія з іншими організмами у екосистемі водойм. Їхнє місце і значення в природних умовах.

Тема 19. Встановлення систематичних категорій риб. Робота з визначниками. Визначення видової належності різних видів риб за допомогою визначників. Визначення різних таксонів сучасних рибоподібних і риб.

Тема 20. Збереження і раціональне використання водних ресурсів. Розробка ефективних стратегій управління рибним господарством. Новітні наукові підходи у професійній діяльності.

2.2. Комплексна навчальна практика

Тематичний блок «Аквакультура природних водойм»:

Тема 1. Основи комплексного використання природних водойм. Технологічні вимоги до користувачів природних водойм різних типів під час ведення рибогосподарської діяльності. Роль аквакультури природних водойм у формуванні промислових запасів риб і нерибних об'єктів промислу. Підтримання біологічного різноманіття водних екосистем. Визначення потенційної рибопродуктивності водойм. Розвиток біоти у природних водоймах. Боротьба із задухою риб у природних водоймах. Об'єкти рибництва в прісноводних водоймах та їх товарно-біологічна характеристика. Формування іхтіофауни природних водойм. Акліматизація та аутоакліматизація гідробіонтів у природних водоймах. Морські об'єкти акліматизації. Особливості акліматизацйних заходів стосовно природних водойм. Природна рибопродуктивність водойм та фактори, які її визначають. Господарсько-корисні властивості об'єктів аквакультури природних водойм.

Тема 2. Відтворення рибних та нерибних запасів у природних водоймах. Розрахунок щільності посадки риби для зариблення природних водойм різних типів. Відтворення цінної аборигенної іхтіофауни. Основи технології відтворення та вирощування життєстійкої молоді різних видів риб у природних водоймах. Ефективність використання природних водойм у риборозведенні. Типи рибницьких підприємств із відтворення рибних запасів у природних водоймах. Нерестово-вирощувальні рибні господарства та рибозаводи. Біотехніка відтворення і вирощування різних видів риб для зариблення природних водойм. Культивування нерибних об'єктів марикультури. Провідні підприємства марикультури України та перспективні напрями їх розвитку. Мідії, як об'єкти культивування, їх біологічна характеристика. Основні способи вирощування устриць у різних господарствах. Технологічні особливості та обладнання різних форм культивування. Біологічні особливості і технологія вирощування різних видів креветок, їх гастрономічні властивості.

Тема 3. Технології рибогосподарського використання природних водойм. Особливості вибору і практичне використання меліоративних заходів під час експлуатації природних водойм. Інтенсивність вилову риби. Транспортні засоби і обладнання для перевезення риби. Перевезення ікри, личинок, молоді та плідників риб. Удобрення водойм. Характеристика добрив, принципи дії органічних та мінеральних добрив. Фактори і процеси, які впливають на рибогосподарську цінність водойм. Технологія вирощування риби на водоймах. Законодавче забезпечення і нормативна база рибогосподарського використання водойм.

Тематичний блок «Аквакультура штучних водойм»:

Тема 1. Біологія об'єктів аквакультури штучних водойм. Вибір об'єктів для вирощування у садках, басейнах і установках замкненого водопостачання. Класифікація озер та водосховищ. Вимоги до об'єктів культивування. Температурний режим водойм. Зоопланктон – природна кормова база. Види риб, яких вирощують на штучних кормах. Біологічні особливості основних об'єктів тепловодного індустріального рибництва та їх поведінкові реакції. Біологічні особливості холодноводних об'єктів індустріальної аквакультури та їх поведінкові реакції. Основні рибоводно-біологічні нормативи.

Тема 2. Облаштування рибоводних господарств індустріального типу. Вимоги до гідролого-гідрохімічного складу води водойм комплексного і рибогосподарського призначення. Основні критерії якості води для водойм рибогосподарського призначення при їх комплексному використанні. Основи раціонального рибогосподарського використання водойм. Технологічні процеси у тепловодному, холодноводному ставовому та індустріальному рибництві. Відтворення та вирощування об'єктів культивування в рибних господарствах. Вимоги до рибогосподарського матеріалу та зариблення водойм. Створення ефективних технологій вирощування об'єктів аквакультури. Основні технологічні процеси у ставовій та індустріальній аквакультурі.

Тема 3. Функціональний стан та особливості динаміки водних екосистем під впливом природних і антропогенних чинників. Гідротехнічне будівництво. Джерело заселення водосховищ рибами. Видовий склад рибного населення водосховища. Процес заселення водосховищ іхтіофауною. Особливості водного режиму водосховищ. Заходи по спрямованому формуванню іхтіофауни. Визначення бажаного видового складу промислових риб у водосховищі. Рибопродуктивність водоймищ та ступінь підготовленості його для рибогосподарської експлуатації. Особливості риборозведення у малих водосховищах. Основне обладнання та устаткування в індустріальній аквакультурі.

2.3. Виробнича практика «Комплексна технологічна»

Тема 1. Характеристика бази практики. Історія розвитку бази практики; її виробнича спрямованість та структура; виробнича потужність; водно – болотні угіддя, тощо.

Тема 2. Видовий склад водних живих ресурсів господарства. Визначення видової належності різних видів риб та аквакультури природних та штучних водойм. Біологічні особливості, їх використання в господарському відношенні та харчуванні населення.

Тема 3. Розведення риб у господарстві. Бонітування риб. Проведення аналізу бонітувальних даних. Оформлення бонітувальних відомостей та

розробка заходів з розведення риб на основі результатів бонітування.

Тема 4. Селекційно-племінна робота у господарстві. Риби і інші гідробіонти, як об'єкти аквакультури. Оцінювання екстер'єру різних видів риб, їх порід, внутрішньопородних груп і типів. Отримання нащадків від селекційно-племінних риб та їх вирощування.

Тема 5. Годівля риб у господарстві. Складання графіків годівлі риб залежно від умов середовища та росту риби. Підбір кормів для згодовування та визначення їх якості. Ведення журналу надходження та витрат кормів.

Тема 6. Відтворення риб. Проведення нерестової кампанії в рибницьких господарствах різного типу під час природного нересту та за штучного відтворення тих видів риб, які культивують. Здійснення відбору статевих продуктів і штучного осіменіння ікри різними способами.

Тема 7. Основні хвороби та їх діагностика. Розробка та застосування заходів лікування та профілактики хвороб риб (гідробіонтів). Ветеринарно-санітарна експертиза риби. Ветеринарно-санітарне обстеження господарства. Лікувально-профілактична обробка риби.

Тема 8. Основні типи знарядь і засобів вилову. Організація вилову риби (гідробіонтів) у ставках, річках, озерах, водосховищах, басейнах. Заходи щодо зберігання та ремонту пошкоджених елементів знарядь лову.

Тема 9. Зберігання виловленої продукції аквакультури. Зберігання та переробка риби. Основні технологічні прийоми первинної і поглибленої переробки різних риб. Визначення якості готової харчової продукції.

2.4. Переддипломна практика

Зміст практики визначається з урахуванням завдання на кваліфікаційну роботу та орієнтований на розробку пропозицій щодо розв'язання спеціалізованих завдань та проблем у галузі водних біоресурсів та аквакультури.

Тема 1. Загальна характеристика бази практики. Виробнича спрямованість та структура бази практики. Виробнича потужність. Напрям виробництва. Водно – болотні земельні угіддя господарства.

Тема 2. Вирощування посадкового матеріалу риб. Підрощування личинок та вирощування посадкового матеріалу риб у саджалках, басейнах, ставках. Біотехніка підготовки і зариблення ставків, саджалок, басейнів. Облік рибопосадкового матеріалу різними способами. Підбір кормів для згодовування. Контроль за годівлею.

Тема 3. Характеристика виробництва. Призначення і технічне оснащення відділень / цехів / дільниць, які забезпечують основне виробництво допоміжними матеріалами і тарою. Рецептури.

Тема 4. Аналіз роботи виробничої лабораторії. Основні функції та призначення структурних підрозділів. Порядок та періодичність контролю показників якості та безпечності продукції.

Тема 5. Облік і звітність на підприємстві. Спеціалізація бази практики. Чисельність робочої сили. Тарифікація робіт. Системи оплати праці. Види стимулювання працівників. Облік затрат праці. Складання звітності.

Тема 6. Аналіз ефективності виробництва. Затрати кормів, праці, рентабельність. Аналіз результатів реалізації продукції.

Тема 7. Охорона навколишнього середовища. Вимоги до території підприємства. Аналіз існуючих джерел забруднень. Заходи щодо охорони навколишнього середовища.

Тема 8. Безпека життєдіяльності і охорони праці. Аналіз заходів з охорони праці в господарстві, наказів про призначення відповідальних осіб у господарстві і окремих виробничих підрозділах, забезпеченість працівників спеціальним одягом. Заходи для недопущення нещасних випадків, стан пожежної охорони тощо.

3. ВИМОГИ ДО БАЗ ПРАКТИК

Практика студентів Полтавського державного аграрного університету (далі – Університету) проводиться на базах практики, які забезпечують виконання програм практики студентів освітньо-професійної програми Водні біоресурси та аквакультура першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності Н5 Водні біоресурси та аквакультура.

Базами практики можуть бути суб'єкти господарювання, незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, фізичні особи, які проводять незалежну професійну діяльність, органи державної влади і місцевого самоврядування, громадські формування, об'єкти структурних підрозділів Університету, а також бази за межами України за умови забезпечення ними виконання у повному обсязі програм практики.

Навчальна практика проводиться у навчальних аудиторіях, лабораторіях та інших об'єктах структурних підрозділів Університету. Вони повинні мати відповідне матеріально-технічне, організаційне і навчально-методичне забезпечення.

Навчальна практика також може проводитися на підприємствах (організаціях, установах тощо), які оснащені за останніми тенденціями розвитку відповідної сфери професійної діяльності, забезпечують виконання програм практики. Вона проводиться науково-педагогічним працівником Університету для групи студентів. З підприємствами (установами, організаціями тощо) укладаються договори.

Виробнича практика / переддипломна проводиться на базах практики.

Підприємства (установи, організації тощо), що залучаються для проведення виробничої (переддипломної) практики студентів, повинні відповідати наступним вимогам:

- наявність структурних підрозділів, напрям діяльності яких відповідаєспеціальності Н5 Водні біоресурси та аквакультура;
- здатність забезпечити виконання програми практики;
- забезпечення кваліфікованого керівництва практикою студентів;

- забезпечення належних умов для проходження практики на виробництві з дотриманням правил і норм безпеки праці, виробничої санітарії відповідно до законодавства;
- надання студентам на час проходження практики можливості працювати на штатних посадах, робота на яких відповідає програмам практики (за згодою керівника підприємства (установи, організації тощо) та за наявності відповідних вакансій);
- надання студентам права користуватися документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності підприємства (установи, організації тощо);
- можливість наступного працевлаштування випускників Університету (на загальних підставах, за наявності вакансій).

З урахуванням особливостей підготовки студентів за освітньо-професійною програмою кафедри можуть встановлювати додаткові вимоги до баз практики, що відображаються у відповідній робочій програмі практики.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИК

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики студентів освітньо-професійної програми Водні біоресурси та аквакультура першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності H5 Водні біоресурси та аквакультура є:
- розробка наскрізної і робочих програм практик;
- визначення баз практики;
- укладання договорів про проведення практики студентів між Університетом та підприємствами (установами, організаціями тощо);
- розподіл студентів за базами практики;
- підготовка для баз практики інформації про обсяги, зміст, період проведення практики студентів, потреби в обладнанні та матеріалах тощо;
- призначення керівників практики;
- складання індивідуальних завдань на практику;
- проведення настановчих зборів студентам;
- підготовка звітної документації за результатами проведення практики;
- інші заходи.

Відповідальність за організацію та проведення практики покладається на ректора Університету. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в Університеті здійснює керівник виробничої практики навчального відділу, на факультетах – декани, на кафедрах – завідувачі кафедр.

Функції організаторів, керівників та учасників практики визначаються Положенням про проведення практики студентів Полтавського державного аграрного університету.

Навчальна практика проводиться для академічної групи. Навчальна практика здійснюється тривалим окремим періодом у межах навчального

року.

Навчальна практика для студентів спеціальності H5 Водні біоресурси та аквакультура проводиться у формі аудиторних занять, екскурсій на виробництво.

Керівник навчальної практики від кафедри:

- розробляє методичне забезпечення практики студентів;
- проводить студентам інструктаж з безпеки життєдіяльності;
- забезпечує якість проходження практики студентів згідно з її програмою;
- розробляє та видає індивідуальні завдання студентам (за наявності);
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами їїпроходження;
- перевіряє щоденники навчальної практики (додаток А) та оцінює результати її проходження студентами;
- подає звіт керівника навчальної практики на кафедру та керівнику виробничої практики навчального відділу;
- здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університеті

Студенти, які проходять навчальну практику, зобов'язані:

- ознайомитися з програмою практики;
- отримати документи для проходження практики;
- пройти інструктаж з безпеки життєдіяльності та дотримуватися правил безпеки життєдіяльності;
- виконувати завдання, передбачені програмою практики;
- оформити звітну документацію з практики та подати її керівнику практики від кафедри.

Виробнича (переддипломна) практика студентів проводиться у виробничих умовах в період, що забезпечує можливість виконання студентами всіх видів робіт згідно програми практики.

На початку практики керівник підприємства (установи, організації тощо) призначає керівника від бази практики, а також забезпечує проведення студентам-практикантам інструктажів з охорони праці, ознайомлення з правилами внутрішнього трудового розпорядку бази практики, порядком отримання документації та матеріалів. Керівником практики від бази практики повинен бути фахівець, який працює на постійній основі. Кількість студентів-практикантів, яка закріплюється за ним, не перевищує десяти осіб.

На студентів-практикантів, які проходять практику на підприємстві (установі, організації тощо), розповсюджується законодавство України про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства (установи, організації тощо). За наявності вакантних місць та за відповідності змісту роботи програмі практики, вони можуть бути зараховані на штатну посаду.

Керівник виробничої (переддипломної) практики від кафедри:

- розробляє методичне забезпечення практики студентів;
- забезпечує якість проходження практики студентів згідно з її

програмою;

- розробляє та видає індивідуальні завдання студентам;
- контролює своєчасне прибуття студентів до баз практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами їїпроходження;
- проводить консультації щодо опрацювання та узагальнення зібраного матеріалу;
- перевіряє щоденники (додатки Б), звіти з практики (додаток В) та оцінюєрезультати її проходження студентами;
- подає на кафедру звіт керівника виробничої практики;
- здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством тавнутрішніми нормативно-правовими актами Університету;

Керівник практики від бази практики:

- здійснює безпосереднє керівництво практикою студентів-практикантів згідно з програмою практики;
- знайомить студентів-практикантів із правилами внутрішнього розпорядку та контролює їх дотримання;
- повідомляє керівнику практики від кафедри про порушення студентом-практикантом трудової дисципліни та внутрішнього розпорядку;
- контролює ведення щоденника, підготовку звіту студентом-практикантом;
- після закінчення практики складає відгук-характеристику на кожного студента-практиканта, де дає оцінку проходження практики.

Студенти, які проходять виробничу / переддипломну практику, зобов'язані:

- з'явитися на настановчі збори з питань проходження практики та звітування за її результатами;
- пройти цільовий інструктаж з охорони праці;
- отримати документи для проходження практики;
- ознайомитися з програмою практики;
- отримати індивідуальні завдання у керівника практики від кафедри;
- своєчасно прибути на базу практики;
- дотримуватися правил охорони праці на підприємстві (в установі, організації тощо);
- виконувати завдання, передбачені програмою практики;
- підготувати звітну документацію з практики;
- своєчасно подати звіт з практики та захисти його перед комісією.

5. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИК І ОЦІНЮВАННЯ ЇХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Після закінчення періоду практики студенти звітують про виконання програми практики та індивідуального завдання. Форми звітності визначаються наскрізною та робочою програмами практики. До звітної документації відносяться щоденник практики, звіт з практики та інші.

За результатами проходження **навчальної практики** студентом подається керівнику практики від кафедри для перевірки та оцінювання щоденник навчальної практики. У щоденнику практики студент у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник практики обов'язково підписується керівниками практики.

Критерії оцінювання та схема нарахування балів з навчальної практики визначаються науково-педагогічними / педагогічними працівниками кафедри і вказуються у робочій програмі практики.

За підсумками навчальної практики проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку. Диференційований залік виставляється в останній день практики. Оцінювання її результатів здійснюється керівником практики від кафедри на підставі:

- повноти та якості виконання студентом програми практики та індивідуального завдання (за наявності);
- оформлення і змістовності наповнення щоденника практики та інших матеріалів, передбачених робочою програмою практики.

Нарахування балів за підсумками проходження навчальної практики, що містить у своєму складі тематичні блоки, здійснюється у відповідності до схем нарахування балів, побудованих з урахуванням тривалості вивчення тематичного блоку.

Нарахування балів за підсумками проходження навчальної практики «Комплексна навчальна практика» відбувається згідно розподілу (табл. 3).

Таблиця 3

Схема нарахування балів з навчальної практики «Комплексна навчальна практика» здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Водні біоресурси та аквакультура (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності Н5 Водні біоресурси та аквакультура

Назва навчальної практики	Тематичні блоки навчальної практики	Кількість балів
Комплексна навчальна практика	Аквакультура природних водойм	50
	Аквакультура штучних водойм	50
Всього		**100**

За результатами проходження **виробничої / переддипломної практики** студентом подається звіт з практики разом зі щоденником на кафедру для

реєстрації та керівнику практики від кафедри – для перевірки та оцінювання.

У щоденнику практики студент у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник практики обов'язково підписується керівниками практики.

Вимоги до структури та обсягу звіту з практики наводяться у робочій програмі практики.

Звіт з **виробничої (переддипломної) практики** захищається студентом перед комісією, яка призначена наказом ректора Університету.

Критерії оцінювання та схема нарахування балів з **виробничої (переддипломної) практики** визначаються науково-педагогічними / педагогічними працівниками кафедри і вказуються у робочій програмі практики.

За підсумками **виробничої (переддипломної) практики** проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку. Диференційований залік з практики виставляється протягом перших двох теоретичних тижнів після її закінчення головою комісії із захисту звітів з практики.

Голова комісії підсумовує бали, нараховані керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики.

Керівником практики від кафедри нарахування балів здійснюється на підставі:

- оцінки результатів проходження практики студентом, наданої у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики;
- оцінки якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звітуз практики;
- оцінки виконання інших матеріалів, передбачених робочою програмоюпрактики.

Комісія із захисту звітів з практики нараховує бали за підсумками презентації студентом результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії.

Підсумки практики обговорюються на засіданнях кафедр, конференціях, круглих столах та інших заходах, а загальні підсумки – на вчених радах факультетів та Університету.

Додаток А

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЩОДЕННИК НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

_____

_____

(назва практики)

Студент_____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет Технологій тваринництва та продовольства

Освітньо-професійна програма Водні біоресурси та аквакультура

Спеціальність Н5 Водні біоресурси та аквакультура

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

_____курс,_____ група, денна форма навчання

20__- 20__ навчальний рік
м. Полтава

ОБЛІК ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Дата	Зміст практики	Кількість годин практики		Кількість балів	Підпис керівника практики
		план	факт		

Висновок керівника(ів) навчальної практики від кафедри

Період практики з «___»_____20___р. по «___»_____20___р.

_____

_____

_____

Керівник навчальної практики від кафедри _____ _____

(підпис) (ініціали та прізвище)

Додаток Б

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____

(вид і назва практики)

Студент _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет Технологій тваринництва та продовольства _____

Освітньо-професійна програма Водні біоресурси та аквакультура _____

Спеціальність Н5 Водні біоресурси та аквакультура

Рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____

_____курс,_____ група

Форма навчання _____

(денна/ заочна)

Керівник практики від кафедри _____

(назва кафедри)

_____

(посада, прізвище, ім'я, по батькові керівника практики)

Керівник практики від підприємства (організації, установи, тощо)

_____

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

_____

Студент _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Прибув на підприємство (в організацію, установу тощо)

«____» _____ 20_____року

Наказом (розпорядженням) по підприємству (організації, установі тощо) від

«__»_____20__року №__студент зарахований на посаду _____

(назва посади)

_____ _____

(підпис) (посада, прізвище та ініціали керівника підприємства, організації, установи тощо)

М.П.

Вибув з підприємства (організації, установи, тощо)

«____»_____20____року

_____ _____

(підпис) (посада, прізвище та ініціали керівника підприємства, організації, установи тощо)

М.П.

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики						Відмітки про виконання
		1	2	3	4	5	6	
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Керівники практики:
від кафедри _____ _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

від підприємства (організації, установи тощо) _____ _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

М.П.

«____»_____20__р.

Загальні відомості про базу практики

_____
(назва підприємства, організації, установи тощо)

П.І.П. керівника _____ Форма власності_____ Район_____
_____ Область_____ Місто_____
_____ Адреса_____ Телефон/факс_____

Характеристика бази практики

_____
_____
_____
_____

Робочі записи під час практики

ВІДГУК-ХАРАКТЕРИСТИКА
керівника практики від бази практики

_____

(назва підприємства, організації, установи тощо)

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Керівник практики від підприємства (організації, установи тощо)

_____ _____

(підпис) (ініціали та прізвище)

М.П. «____»_____20___року

Висновок керівника практики від кафедри

_____

_____

–

_____

_____

_____

_____

Кількість балів _____

(цифрами)

Керівник практики від кафедри

_____ _____

(підпис) (ініціали та прізвище)

Висновок комісії із захисту звітів з практики

_____

_____

_____

_____

_____

Кількість балів _____

(цифрами)

Дата захисту звіту з практики «____» _____20___року

Оцінка:

за 4-бальною шкалою_____

(словами)

за 100-бальною шкалою, оцінка ЄКТС _____

(цифрами і літерою)

Голова комісії із захисту звітів з практики

_____ _____

(підпис) (ініціали та прізвище)

Додаток В

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет Технологій тваринництва та продовольства

Кафедра _____

ЗВІТ

з_____практики
(виробничої, переддипломної)

_____
(назва практики)[1]

студента освітньо-професійної програми _____

спеціальності_____
(код та найменування спеціальності)

___курсу ___ групи _____рівня вищої освіти
(першого (бакалаврського) /другого (магістерського)

_____форми навчання
(денної / заочної)

_____
(прізвище, ім'я, по батькові студента)

База практики:

_____
(назва підприємства, установи, організації тощо)

_____
(район, область)

Керівник практики від бази практики:

_____
(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник практики від кафедри:

_____
(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Захист звіту відбувся _____
(дата)

Оцінка: за 4-бальною шкалою _____

за 100-бальною шкалою, оцінка ЄКТС _____

Члени комісії: _____
(посади, прізвища та ініціали)

Полтава 20____

[1] У випадку, коли назва практики співпадає з її видом, зазначається лише вид практики